

**98 НАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ "СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ"**  
**гр. София, район "НАДЕЖДА"**

**УТВЪРЖДАВАМ!**

Директор:

/М. Милева - Дрончева/

**ПРОГРАМА**  
**ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО**  
**НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ**

**УЧЕБНА 2022 / 2023 ГОДИНА**

Програмата е приета на заседание на Педагогическия съвет  
Протокол № 9 / 9.09.2020г.

## **I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ:**

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал.1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование.

Програмата съответства на целите, залегнали в националните политики по превенция на ранното напускане на образователната система и комплекса от мерки на правителството в областта на образованието и социално - икономическото развитие.

Водещи стратегически документи при изготвяне на училищната програма на 98 НУ за превенция на ранното напускане на образователната система са:

- ЗАКОН ЗА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ;
- НАРЕДБА ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ;
- ЗАКОН ЗА МЛАДЕЖТА;
- СТРАТЕГИЯ ЗА НАМАЛЯВАНЕ ДЕЛА НА ПРЕЖДЕВРЕМЕННО НАПУСНАЛИТЕ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА /2013 - 2020г./;
- НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА /2014 - 2020г./;
- КОНВЕНЦИЯ ЗА БОРБА СРЕЩУ ДИСКРИМИНАЦИЯТА В ОБЛАСТТА НА ОБРАЗОВАНИЕТО;

В стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система /2013 -2020г./, преждевременното напускане на училище е дефинирано като сложно явление, което оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможното развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на една страна в средносрочен и дългосрочен план.

Превенцията и преодоляването на проблема изисква интегрирана политика и ангажираност на всички сектори и институции, свързани с образованието и с личностното и професионално развитие на децата и младите хора в България. Един от факторите за преждевременно напускане на образователната система наложи въвеждането на единен Механизъм за противодействие на училищния тормоз, който има за цел да подпомогне училищата в усилията им за справяне с това явление.

## **II. РИСКОВЕ:**

Преждевременното напускане на училище води до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване качеството на живот на сегашното и

следващите поколения. Здравният статус и достъпът до услуги и ресурси, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование.

Посочените рискове са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на училище и техните семейства и върху цялостното социално - икономическо развитие на страната.

### **III. ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ:**

Причините за отпадане от училище са многообразни и не се проявяват изолирано, а въздействат комплексно. Това определя необходимостта да се подхожда комплексно и същевременно да се действа индивидуално към конкретния случай на всяко дете, застрашено от отпадане или вече отпаднало от училище.

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са различни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга в педагогическата колегия.

Анализирайки проблема констатирахме, че в нашето училище, у учениците не липсва интерес и не допускаме, децата да имат слаби постижения в учебните занятия, но малка група родители не стимулират децата си да учат, може би благодарение на собствената си много ниска образованост и социална реализация. Родителите спират децата от училище, независимо от прекрасните условия, които сме създали за тях с неясни и неадекватни обяснения защо го правят, а институциите не ни помагат, може би защото нямат подходящ инструментариум за това.

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Социално - икономически причини - ниски доходи, лошото качество на живот на определени социални слоеве, поради задължение да гледа по - малкия си брат/сестра, използване на детето като трудов ресурс.
2. Образователни причини - слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище, затруднения при усвояването на учебния материал, наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.
3. Етнокултурни причини - по - ниска ценност на образованието, по ранното встъпване в брак и др.

4. Психологически причини: неувереност в себе си, чувство за неуспех, отчуждение от натрупания училищен опит и др.

5. Институционални причини: недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище и др.

6. Причини свързани със здравния статус - в контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна диагностика и подготовка на детските градини и училищата за приобщаването на тези деца. Тук се включват и всички фактори на образователната среда, материалната база, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на приобщаващото образование.

В 98 НУ деца застрашени от отпадане са основно тези, чиито родители не ги изпращат на училище, но въпреки това, в училището ни няма отпаднали ученици. Това се дължи на последователната политика на образователната институция подчинена на принципите за:

- всеобхватност на дейностите - осъществяване на дейности по интегриране и приемане на всички деца, политика за подкрепа на семействата с ниски доходи, превенция на тормоза и насилието, ранна диагностика, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес;

- публичност и прозрачност на цялостната политика - чрез интернет страницата на училището, добрите практики и документиране на проблемните и рискови ситуации;

- обратна връзка с институции, родители, класни ръководители, учители и ученици;

- идентифициране на рисковите фактори - доклади, анализи на класните ръководители.

#### IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА:

1. Разработване и изпълнение на комплекс от ефективни мерки и дейности за превенция и намаляване на риска от преждевременно отпадане на ученици от идентифицираните рискови групи в училище.

2. Подобряване на резултатите от НВО, участие в състезания и олимпиади и осигурена образователна и личностна подкрепа на всеки ученик.

Политиките и мерките, които 98 НУ предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете. В училището се акцентира върху силните страни на всеки ученик, което подпомага личностното му развитие.

## V. ПОЛИТИКИ И МЕРКИ, В ЗАВИСИМОСТ ОТ ПРИЧИНИТЕ:

### **Семейни и социални причини:**

1. Възможност - нежелание на родителите детето да ходи на училище, поради страх от социална изолация, по-ниска самооценка, невъзможност за адаптиране към учебния процес и останалите ученици.

**Мерки:** Мотивиране, консултиране и подпомагане чрез редица дейности за приобщаване на децата със специални образователни потребности, децата с различен етнически произход, както и изоставени от семейства, заминали за чужбина.

2. Трудова миграция на родителите. Напускане на единия или двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставане на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилие за справяне с новите модели на поведение на децата и трудовата социална обстановка.

**Мерки:** Ежеседмични контакти на класните ръководители с родителите/настойниците на учениците, сътрудничество с Отделите за закрила на детето и други институции, а при необходимост - при прояви на тези деца - Детска педагогическа стая.

3. Недостатъчна образованост на родителите и занижен контрол върху цялостното развитие на ученика. Изразява се в не контролиране на часовете за прибиране от училище, непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, не проверяване на изученото през седмицата и подготовката на ученика за следващата седмица - домашни работи, изпълнение на други поставени от учителя задачи.

**Мерки:** Мотивиране и приобщаване на тези деца чрез създадената целодневната организация в училище, провеждане на срещи на родителите им с директора, класните ръководители - мотивиране, консултиране и приобщаване към училищната общност.

4. Чести конфликти между агресивни родители, negliжиране и насилие над детето - побой, домашно насилие, развод и др.

**Мерки:** Сътрудничество с „Отдела за закрила на детето“ и други институции.

## 5. Социално слаби семейства .

**Мерки:** Оказване на социална помощ чрез социални политики на фирмите за столово хранене и транспорт и училищното настоятелство. За всички ученици има осигурени безплатни учебници и безплатна закуска, плодове и мляко.

**Други по-важни мерки и дейности,** залегнали в програмата на 98 НУ за превенция на ранното напускане на училище са:

1.1 Разработване и реализиране на мерки за проследяване на преместването и отсъствията на учениците:

- Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи.

- Обобщаване всяка седмица на информацията за отсъствията на учениците от класните ръководители. При натрупване на не извинени отсъствия на ученик

- информирание на родителите от класния ръководител за изясняване причините за отсъствията.

1.2 Координиране на действията на класните ръководители с тези на училищното ръководство.

1.3 Запознаване на учениците с правилника на училището и „светофар на училищните правила“.

1.4 Участие в проекти свързани:

- с превенция на насилието;

- с неправомерните действия, характерни за малолетните и непълнолетните ученици;

- опасностите при сърфиране в интернет както и други рискови прояви, които могат да застрашат децата и да доведат до отпадането им от училище;

- с гражданското образование /здравно образование и възпитание/.

1.5 Системно подпомагане на ученическия колектив за създаване на екипи - провеждане на тренинги за създаване на екипност, доверие, подобряване на модела на общуване и изграждане на толерантност.

1.6 Утвърждаване на позитивна дисциплина - използване на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.

1.7 Развитие на училищната общност - превенция на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях.

1.8 Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към идентифициране и справяне със случаите на риск от преждевременно напускане на училище.

1.9 Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти - обсъждане на проблеми и обмяна на добри практики при работата им с едни и същи ученици с цел повишаване на ефективността на педагогическите подходи.

1.10 По - голяма атрактивност на преподавания материал чрез интерактивни методи, електронни уроци, онагледяване, практическа насоченост.

1.11 Осигуряване на всеки застрашен от отпадане ученик поради слаби оценки и невъзможност да покрие държавните образователни стандарти на консултации по съответните предмети по утвърден график, както и допълнителна работа с тези ученици през ваканциите.

1.12 Занимания по интереси - за развитие на способностите и на компетентностите на учениците, за изява на дарбите им в областта на науките, технологиите, изкуствата, спорта, глобалното, гражданското и здравно образование, както и придобиване на умения за лидерство.

1.13 Включване на застрашените от отпадане ученици в извънкласни и извънучебни дейности: училищни турнири, спортни състезания, едномесечни екскурзии, зелени училища, образователен театър, посещение на изложби и концерти и др. В училището има богати традиции в провеждането на училищни инициативи и празници за всички деца.

1.14 Поощряване с морални и материални награди.

1.15 Индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава /наставничество/.

1.16 Кариерно развитие: Много важни са дейностите свързани с професионалното ориентиране и кариерното развитие на учениците. За тази цел Центъра за кариерно развитие през 2022 -2023 учебна година ще проведе с всички ученици ЧК, в който по подходящ начин ще бъдат запознати с интересни и желани професии. По този начин учениците застрашени от отпадане могат да определят професията която им допада. Това ще ги мотивира за по добри учебни постижения и за оставане в училище.

1.17 Библиотечно информационно обслужване - в училището се осигурява чрез училищната библиотека, която гарантира свободен достъп до информация на учениците от различни документални източници в библиотечния фонд и в глобалната мрежа с цел изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация.

1.18 Подобряване възможностите за обучение на деца със СОП. Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за личностното развитие. В зависимост от оценката на индивидуалните потребности на ученика от екипа за подкрепа за личностно развитие.

1.19 Включване на родителската общност за повишаване на активността и сътрудничеството с училищното ръководство.

1.20 Сътрудничество с различни организации - Дирекция „Социално подпомагане“, отдел за закрила на детето, ДПС, „Фондация Асоциация Анимус“ и др.

1.21 Отчет на дейностите и мерките по програмата.

## VI. ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

| Мерки за реализиране на политиките   | Отговорник             | Срок за изпълнение | Индикатори                              |
|--|------------------------|--------------------|---|
| Осигуряване на положителна образователна среда - работна атмосфера, добри взаимоотношения между учители и ученици, както и между самите ученици  | Педагогически персонал | 2020 г. - 2024 г.  | Намаляване на безпричинните отсъствията |
| Разработване и реализиране на мерки за проследяване на отсъствията. Ежемесечна справка.  | Директор               |                    | Брой на отсъствията                     |
| Увеличаване на интереса на учениците към учебния процес, използвайки възможностите на технологиите, компетентностния подход и неформалните методи на обучение                                | Преподаватели          |                    | Постигнатите резултати на учениците     |
| Организиране на извънкласни дейности, свързани с интересите на учениците - спортни състезания, създаване на отбори по дебати и речи, участие в доброволчески инициативи и проектни дейности. | Преподаватели          |                    | Брой ученици                            |



|  |  |  |   |
|--|--|--|---|
| Анализиране на резултатите от обучението по отделните учебни предмети спрямо очакваните резултати.   | Директор   |  | Резултати от обучението                               |
| Подобряване възможностите за обучение на деца със СОП:<br><ul style="list-style-type: none"> <li>• осигуряване на допълнителна подкрепа;</li> <li>• прилагане на единна методика за оценяване</li> </ul> | Педагогически съветници<br>Психолог<br>Обучени преподаватели |  | Брой разработени индивидуални учебни програми         |
| Обучение на учители за ефективно реализиране на образователния процес в онлайн среда, за да се поддържа интереса на учениците и да няма риск от отсъствието им по време на виртуалните уроци.            | Директор   |  | Резултати на учениците от реализирано онлайн обучение |
| Осигуряване на устройства на ученици от социално слаби семейства.  | Завеждащ компютърен кабинет                                  |  | Активно участие в онлайн обучение                     |

Настоящата програма е приета на заседание на Педагогическия съвет с Протокол № 10/ 09.09.2020 г. Програмата се актуализира на всеки 4 години и при настъпили промени в нормативните актове в системата на народната просвета или ако Педагогическият съвет прецени, че спецификата на образователно-възпитателния процес налага това.